

Ljubljana, 5.6.2019

POZIV POSLANCEM IN POSLANKAM

Zavrnite plačevanje primarne regulacije in kupovanje OVE ciljev pri drugih državah!

Spoštovani,

danes boste na nujni seji Odbora za infrastrukturo, okolje in prostor, poslanci glasovali o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona (EZ-1, EPA 571-VIII). **Vse poslanke in poslance pozivamo, da glasujete PROTI DVEMA SPORNIMA DOLOČILOMA v Zakonu, in sicer:**

- **12. ČLENU**, ki uvaja plačevanje primarne regulacije in tako na plečih gospodinjstev, ki bodo plačevala višje položnice za elektriko, odpira možnost tudi za stekanje dodatnega javnega denarja v premogovno proizvodnjo v Termoelektrarni Šoštanj kot eno izmed velikih elektrarn, ki zagotavlja to storitev. Slovenski elektroenergetski sistem je eden izmed bolj zanesljivih sistemov v Evropi. Plačevanje primarne regulacije ni potrebna tako niti zaradi zagotavljanja zanesljivosti elektroenergetskega sistema, niti zaradi usklajevanja nacionalne zakonodaje z evropskimi predpisi, z okoljskega oz. podnebne vidika pa ni upravičeno.
- **44. ČLENU**, ki omogoča, da namesto vlaganja v obnovljive vire energije (OVE) v Sloveniji, Vlada RS doseže cilje na področju OVE tako, da plača drugim državam EU in si del njihovega napredka na področju OVE statistično prikaže kot svoj. Še več – denar za to lažno doseganje OVE ciljev bo lahko prišel tudi iz Sklada za podnebne spremembe, katerega sredstva bi morala biti namenjena blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje.

Javni denar, ki ga s svojimi politikami usmerja Vlada RS, zlasti Ministrstvo za infrastrukturo, bi moral prispevati k energetske tranziciji v Sloveniji in se tako uporabiti za nadgradnjo omrežja, ukrepe, povezane s pravični prehodom iz premogovne proizvodnje, in za povečanje deleža OVE, ki že več let v Sloveniji popolnoma stagnira. Predlagani spremembi tega ne uresničujeta – **plačevanje primarne regulacije in potencialno dodatno financiranje kurjenja premoga ter plačevanje drugim državam EU, ker so razvijale OVE, namesto financiranja obnovljivih virov energije v Sloveniji, je v času alarmantne podnebne krize nedopustno, hkrati pa Slovenijo potiska med države, ki zamujajo z izkoriščanjem potenciala novih tehnologij.**

Spodaj dodajamo natančnejšo utemeljitev našega stališča.

S spoštovanjem,
Katja Huš

vodja podnebno-energetskega programa Greenpeace Slovenija
dr. Tomislav Tkalec
strokovni sodelavec, Focus, društvo za sonaraven razvoj

PRILOGA

1. Utemeljitev – 12. člen Zakona o spremembah in dopolnitvah EZ-1ⁱ

Trenutno, 74. člen EZ-1 opredeljuje plačljive sistemske storitve, med katere uvršča sekundarno regulacijo s sekundarno rezervo, rezervo v višini največje proizvodne enote, zagon brez omrežnega napajanja in po potrebi regulacijo napetosti. Zagotavljanje primarne regulacije trenutno ni opredeljeno kot plačljiva sistemska storitev, temveč je zagotavljanje le-te obvezno za določene velike elektrarne v slovenskem elektroenergetskem sistemu, večino pa zagotavlja Termoelektrarna Šoštanj (TEŠ).

Sprememba 74. člena EZ-1 pomeni, da bi se med plačljive sistemske storitve uvrstila tudi primarna regulacija. Zaradi spremembe bi torej **porabniki električne energije v prihodnje začeli plačevati za primarno regulacijo - glede na zadnje javne izjave ELES-a bi dodatna dajatev znašala približno 2,5 milijona evrov na leto**. Eden izmed najbolj verjetnih prejemnikov večine teh sredstev je TEŠ, ki trenutno zagotavlja večino storitve in jo bo najverjetneje tudi v prihodnje.

Takšna sprememba ni potrebna niti zaradi zagotavljanja zanesljivosti elektroenergetskega sistema, niti zaradi usklajevanja nacionalne zakonodaje z evropskimi predpisi, z okoljskega oz. podnebne vidika pa je nesprejemljiva.

- **Slovenski elektroenergetski sistem je eden izmed bolj zanesljivih sistemov v Evropi.** Predlagana sprememba namreč ne izhaja iz zaznav pomanjkljivosti oz. tveganja za neuspešno zagotavljanje zadostne oskrbe z električno energijo. Z vidika zanesljivosti ne obstaja potreba po dodatnem plačevanju storitev, ki se po sedanji ureditvi zadovoljivo zagotavljajo. Energetski sektor v Sloveniji je v državni lasti, zato ni potrebe, da državljani po novem še dodatno plačujejo državnim podjetjem za storitve, ki jih trenutno popolnoma zadovoljivo opravljajo. Glede na [indeks World Energy Council](#), ki sestoji iz treh indikatorjev (zanesljivost, dostopnost, okoljska trajnost), je slovenski elektroenergetski sistem ocenjen kot drugi najbolj zanesljiv na svetu, medtem kot je daleč najslabše ocenjena prav njegova okoljska trajnost. Tam se uvršča na 58. mesto in zaostaja za 18 državami EU (Malta, Irska, Velika Britanija, Francija, Švedska, Danska, Italija, Španija, Portugalska, Grčija, Romunija, Avstrija, Slovaška, Nemčija, Hrvaška, Madžarska, Nizozemska, Belgija).
- **74. člen EZ-1 je skladen s predpisi EU** (prenos direktiv), odločbo Ustavnega sodišča RS in usklajen s Smernicami za državno pomoč za okolje in energijo 2014-2020(2014/C 200/01).

- Sprememba je v **nasprotju z doseganjem cilja zniževanja izpustov toplogrednih plinov v skladu s Pariškim sporazumom**. Doseganje cilja Pariškega podnebne sporazuma in upoštevanje zadnjih dognanj podnebne znanosti namreč za države EU pomeni opuščanje premoga do leta 2030. Zadnje posebno poročilo [IPCC o 1.5 °C](#) kaže, da je potrebno za zaustavitev globalnega segrevanja na 1.5 °C globalne emisije do leta 2030 praktično prepoloviti, globalno porabo premoga pa do leta 2030 zmanjšati vsaj za dve tretjini – za države EU oz. OECD to pomeni pravično zapiranje premogovnih elektrarn [do leta 2030](#). Vse dodatne količine javnega denarja v Sloveniji bi se morale usmeriti v zagotavljanje pravočasnega in pravičnega energetskega prehoda iz fosilnih virov na čistejše, ne pa za potencialno dodatno financiranje premogovne proizvodnje.

2. Utemeljitev – 44. člen Zakona o spremembah in dopolnitvah EZ-1ⁱⁱ

Novela EZ-1 omogoča t.i. statistične prenose energije iz obnovljivih virov energije, kar pomeni, da bo lahko v primeru nedoseganje ciljev OVE Vlada RS statistično prenašala energijo iz OVE iz drugih držav EU. **Ker statistični prenosi niso časovno omejeni se lahko zgodi, da državi ne bo v interesu vlagati v proizvodnjo iz OVE v Sloveniji, temveč bo preprosto kupovala napredek pri OVE v drugih državah EU**. Sredstva, ki bi lahko spodbudila razvoj domačega sektorja, pa bodo šla v tujino.

Besedilo 44. člena tudi omogoča, da bi se sredstva za kupovanje OVE ciljev zagotovila iz »finančnega načrta ministrstva, pristojnega za okolje«, kar bi najverjetneje **pomenilo financiranje iz Sklada za podnebne spremembe. Sredstva sklada za podnebne spremembe so v skladu s 1. odstavkom 129. člena Zakona o varstvu okolja namenjena dejanskemu razvoju OVE, ne pa plačevanju za neaktivnost države na tem področju**. Glede na slab trend večanja deleža OVE v naši energetske bilanci, bi bilo treba sredstva podnebne sklada namenjati spodbujanju OVE pri nas in odstranjevanju ovir za OVE, kar bo dolgoročno pozitivno vplivalo na delež OVE in doseganje trenutnih in prihodnjih zavez na tem področju.

ⁱ 12.člen

V 74. členu se naslov spremeni tako, da se glasi: »(način zagotavljanja sistemskih storitev in naložitev obveznosti sklenitve pogodbe za zagotovitev sistemskih storitev)«.

Doda se nov prvi odstavek, ki se glasi:

»(1) Sistemski operater pri zagotavljanju sistemskih storitev spodbuja vključevanje naprednih tehnologij ter zagotavljanje nediskriminatorne obravnave udeležencev glede na uporabljeno tehnologijo.«.

V prvem odstavku, ki postane drugi odstavek, se v prvem stavku:

- za besedama »sistemskih storitev« črta besedilo »(sekundarna regulacija s sekundarno rezervo, rezerva v višini največje proizvodne enote, zagon brez omrežnega napajanja in po potrebi regulacija napetosti),

- za besedo »agencija« dodata besedi »sama ali«.

Dosedanji drugi do deveti odstavek postanejo tretji do deseti odstavek.

ⁱⁱ 44. člen

Za 382. členom se dodata novo VII. poglavje in nov 382.a člen, ki se glasita:

»VII. poglavje: STATISTIČNI PRENOSI ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE

382.a člen

(statistični prenos energije)

(1) Vlada lahko sklene z državami članicami Evropske unije dogovore o statističnih prenosih določene količine energije iz obnovljivih virov energije za obdobje enega ali več let, če sprejeti cilji za rabo obnovljivih virov energije ne bodo doseženi.

(2) Statistično prenesena količina energije iz obnovljivih virov se doda količini energije iz obnovljivih virov, proizvedeni v Republiki Sloveniji, tudi, če se ne uvozi v Republiko Slovenijo.

(3) Republika Slovenija o dogovorih iz prvega odstavka tega člena obvesti Evropsko komisijo, in sicer najpozneje v treh mesecih po koncu vsakega leta, v katerem ti dogovori veljajo. Podatki, poslani Evropski komisiji, vključujejo količino in ceno energije, ki je predmet dogovorov.

(4) Za zagotovitev statističnega prenosa se sredstva zagotavljajo v finančnem načrtu ministrstva, pristojnega za energijo in v finančnem načrtu ministrstva, pristojnega za okolje.«.